

Elértéktelenedett az MSZP-brand

a Nézőpont Intézet legfrissebb elemzése

2014. május 30.

Bevezető

Miközben az elemzők, véleményformálók a pontos és mélyreható helyzetértékelés, az alapos belső elemzés és a megfelelő konzekvenciák levonásának szükségességéről beszélnek az MSZP kapcsán – egyébként helyesen –, addig felmerül a kérdés, érdemes-e még egyáltalán megmenteni a szocialista pártot? Az EP-választás fontos tanulsága volt, hogy a baloldali szimpatizánsok az MSZP-t büntették szavazatukkal – feltehetően az áprilisi kudarcért, és a látványosan rossz politizálásért –, kiderült, hogy van számukra több alternatíva a baloldalon és bizony hajlandóak is azok közül választani. Az MSZP 2012 után már nem volt vezető erő a baloldalon, nem volt képes egyedül irányítani a folyamatokat, de domináns volt, illetve dominánsnak gondolt. Ez az előny május 25-én látszólag szertefoszlott. Érdemes tehát megvizsgálni, mi maradt az MSZP erőforrásaiból.

A párt valós pénzügyi, szervezeti erőforrásait vagy belső törésvonalait természetesen igen nehéz kívülről teljesen átlátni, ám az MSZP-brand jelentős kopására felmérésekből is következtethetünk. Ezek tanúsága szerint az MSZP az egyik legelutasítottabb párt, a megkérdezettek 37 százaléka soha nem szavazna a szocialistákra.

1. Üres a kassza

Az első és legkézenfekvőbb kérdés nyilván az MSZP pénzügyi forrásaihoz kapcsolódik, hiszen leginkább e téren szenvedett érzékeny veszteségeket a párt a hírek szerint. Márpedig egy párt működtetése igen sokba kerül.

Épp a választási kampányban került napirendre az MSZP adósságának kérdése, vagyis hogy a szocialista párt kétmilliárd forintos adósságot görget maga előtt¹, ezt Mesterházy Attila is elismerte. A helyzetet súlyosbítja, hogy az MSZP költségvetési támogatása tovább csökken², ráadásul az ötpárti összefogás résztvevőinek osztozniuk kell a pénzen. Az anyagi gondokkal küzdő MSZP az elmúlt években az alkalmazottai felét elbocsátotta, irodáit bérbe adta, és óriási terhet jelenthet számára, hogy „gondoskodjon” a parlamentből kiesett, a politizálástól elbúcsúzott tagjain, főképp, hogy vélhetően gazdasági háttországa is meggyengült.

Az adósság ráadásul a baloldalon belső vitákhoz is vezetett. A szocialista pártban úgy vélik, a tartozás a pártingatlanokra évekkal ezelőtt, főként Gyurcsány Ferenc idején felvett hitelekből származik, ezért a korábbi pártelnököt hibáztatják az adósságért. A DK szerint viszont a párton belüli hatalmi harc hozta felszínre a tartozások ügyét, amelynek előzményeként Gyurcsány Ferenc még 2013 októberében az MSZP kapcsán úgy nyilatkozott, hogy „sok helyről vándorolt oda a pénz, Európából nem nagyon, ahonnan meg vándorolt, azt meg jobb, ha nem tudjuk”³. Az biztos, hogy mindenképpen ártott az ügy az amúgy is nehéz helyzetben lévő MSZP-nek a kampányban.

2. Szétzilált szervezet

Ahogy az már említésre került, az MSZP, mint szervezet igencsak megfogyatkozott az utóbbi években. Az Állami Számvevőszék januárban lezárt szokásos, kétévente elvégzett vizsgálata alapján 66 százalékos csökkenés figyelhető meg a párt munkatársai körében⁴. 2010-ben 81 fő, 2012-ben 36 fő volt a teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma. Összességében pedig 145 főről 49-re csökkent az alkalmazottak száma. Lendvai Ildikó egyenesen arról beszélt: „valóságos veszély”, hogy „elfogy” a szocialista párt⁵, amit főleg a vidéki kisvárosok helyi szervezeteinek taglétszám-csökkenése vetíthet előre.

Az MSZP szervezeti hátterét a DK nem várt mértékben gyengítette meg a kiválás után. 2012-ig majdnem ezer ember lépett ki a baloldali pártból, melynek jelentékeny része Gyurcsány Ferenc pártjába távozott. Továbbá vannak olyan települések, ahol komplett szervezetek „álltak át”, mint például Ózdon, vagy Ásotthalmon⁶. A helyi szervezetek visszas állapotról árulkodott továbbá például a bajai videó-botrány is⁷.

A választási kampányokban jól megmutatkoztak ezek a szervezeti hiányosságok. Már az áprilisi választás előtt nyilvánvaló volt, hogy az a fajta hadra fogható aktivista hálózat, amellyel például a Fidesz rendelkezik, nem áll a szocialista párt mögött. Sőt, a Jobbik kampányát is láthatóan több fiatal, lelkes aktivista segítette az utcai aláírásgyűjtések alkalmával.

A Kormányváltó Összefogásnak az országgyűlési választásokon nem volt minden szavazóköri delegáltja, melyből először azt a következtetést lehetett levonni, hogy a párt inkább a mozgósításra koncentrál. Ám a gyenge szereplés tükrében a legvalószínűbb, hogy nem volt elég emberük. Az egészen biztosan kijelenthető, hogy az öt párt nem volt abban a helyzetben, hogy minden területre egyszerre koncentráljon, amely ugyancsak azt sejteti, hogy az MSZP rendkívül meggyengült szervezetileg.

Az MSZP kifejezetten gyenge mozgósító kampányt folytatott az országgyűlési választások után is. Míg Gyurcsány Ferenc folyamatosan járta az országot és közel 20 városban tartott lakossági fórumot, addig a szocialistáknak mindössze sajtótájékoztatókra futotta a vidéki városokban. A szocialisták inkább médiakampányt folytattak, a DK ellenben közvetlenül a választópolgárokhoz fordult a támogatásért.

3. Rivális erőcsoportok

Az MSZP mindig akkor volt sikeres, amikor a belső platformok képesek voltak a kiegyezésre. Ezek a kompromisszumok vezettek a 2002-es és 2006-os országgyűlési sikerhez is. Mesterházy Attila azonban más vezetési stílust képviselt és az erőcsoportok meggyengítését tűzte ki célul, részben sikerrel – ami korábban Gyurcsány Ferencnek is sikerült 2006 után, ám bele is bukott. Azonban fontos kiemelni, hogy az „öreges” visszaszorításában ugyanolyan jelentős szerepet játszott a nagyarányú Fidesz-győzelem – a tapasztalt MSZP-ek az országos pártlistán nem jutottak be az Országgyűlésbe a jobboldali pártszövetség kétharmada miatt. A Puch László-féle, az országos politikából kiszorult vonal potenciális veszélyt jelent az MSZP egységére nézve, mivel a tömörülés magában hordozza annak a lehetőségét, hogy a párt tovább amortizálódjon, vagy szakadjon.

További problémát jelent Gyurcsány Ferenc pártjának látszólagos megerősödése, amely új helyzetet teremtett a baloldalon. Először kerültek komoly versenyhelyzetbe a baloldali térfeleken a szocialisták. Ugyanakkor Gyurcsánnyal ma is sokan szimpatizálhatnak az MSZP-n belül, amely felveti egy esetleges közeledés lehetőségét.

Kérdéses továbbá, hogy Botka László ambicionálja-e az MSZP vezetését, hiszen Gyurcsány Ferenc pártelnöki pozícióból történő távozása óta gyakorlatilag a tisztség egyik legfőbb várományosaként tartják számon. Azonban a Bajnai Gordonnal jó kapcsolatokat ápoló szegedi polgármester előtt van másik út is, mint egy bukási spirálban lévő párt vezetői székébe beülni: kivárni, vagy más formáció élén indulni ősszel.

4. Nem vonzó az MSZP márkánév

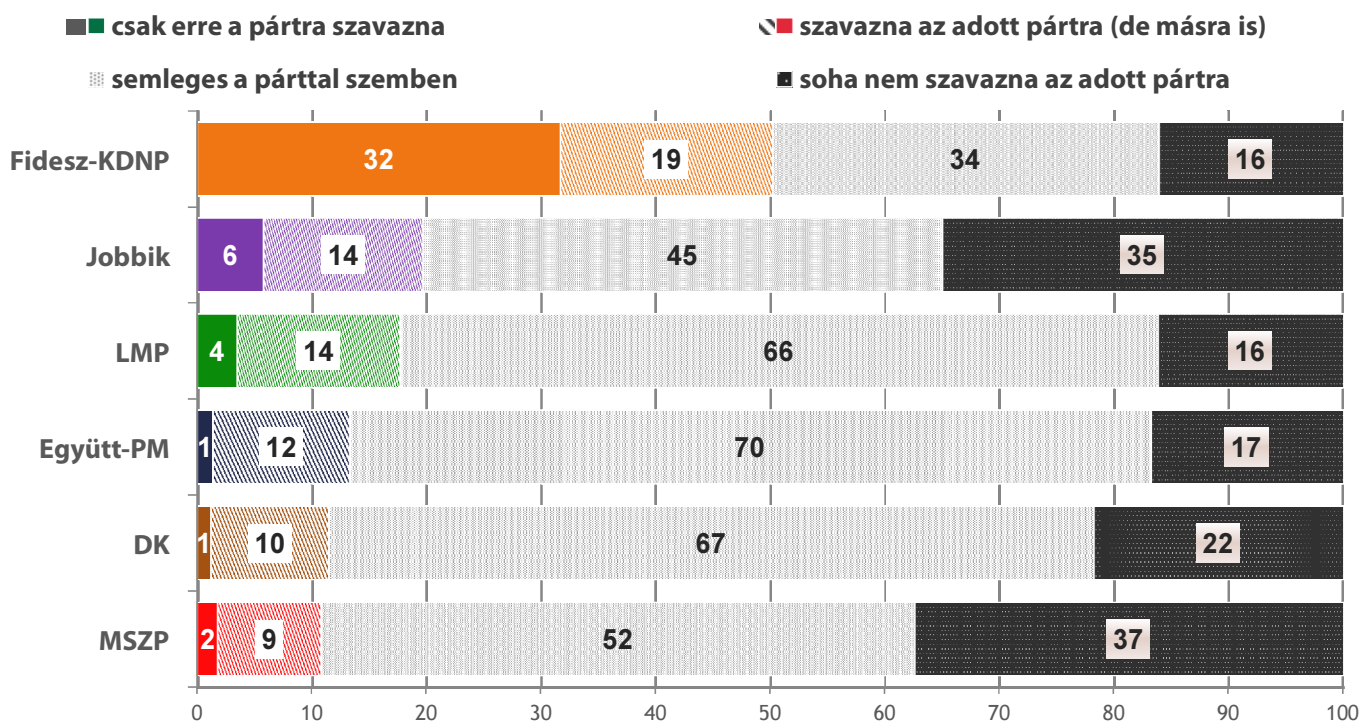
Az EP-választás fontos tanulsága, hogy az MSZP-hez, mint párthoz hűnek gondolt szavazók keresni kezdték a választható alternatívákat a baloldalon, amelyek először voltak is. Az eredmények azt mutatják, hogy a három baloldali párt szavazóbázisa összeér, nagyon magas közöttük az átszavazási hajlandóság. A baloldali szimpatizánsoknak egymáshoz ideológiailag viszonylag közel álló, eddig egy közös célért küzdő, ezúttal külön induló pártok közül kellett választaniuk. A baloldali blokk mérete nem változott érdemben áprilishoz képest, azonban a DK a vártnál nagyobb szeletet hasított ki az ellenzéki tortából. A DK mandátumokban is megjelenő erősödésének a kevésbé elkötelezett szavazókkal rendelkező MSZP lett a kárvallottja.

A Nézőpont Intézet EP-választások előtt készült felmérése szerint az MSZP lett a legelutasítottabb párt, a megkérdezettek 37 százaléka soha nem szavazna a szocialista pártra. Azaz az MSZP elutasítottsága hasonló, mint a Jobbiké. Az adatokból az olvasható ki, hogy nincs önálló tábora a szocialista pártnak, nem válik el a többi baloldali formációtól. Azonban egyelőre nincs valódi alternatívája az MSZP-nek, hiszen a DK-t vezető Gyurcsány Ferenc még mindig a

legnépszerűtlenebb politikus, az ő személye csak saját elkötelezett hívei számára vonzó.

TÁMOGATOTTSÁG ÉS ELUTASÍTOTTSÁG

Elképzelhetőnek tartja, hogy a ... listájára szavaz az európai parlamenti választásokon? Többet is jelölhet!
A jelenlegi pártok közül van-e olyan, amelyikre soha nem szavazna? Többet is említhet!

országos reprezentatív kutatás 2014. május 14-18. között | 1000 fő

¹ http://hvg.hu/itthon/20140422_MSZP_18_milliard_adossag

² A költségvetésből a pártoknak juttatott pénznek eddig a 20,5 százaléka járt az MSZP-nek (ez tavaly 521 millió forint volt), júniustól viszont csak 16,8 százalék a részesedésük. (HVG, 2014.05.29.)

³ <http://444.hu/2013/10/17/gyurcsany-komolyan-gondolom-hogy-jobb-ha-nem-tudjuk-honnan-volt-az-mszp-penze/>

⁴ Jelentés az MSZP gazdálkodása - A Magyar Szocialista Párt 2011-2012. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (közzététel dátuma: 2014.01.09.)

⁵ http://hvg.hu/itthon/20140529_Lendvai_Ildiko_MSZP_Mesterhazy_tisztujita

⁶ http://nol.hu/belfold/20120121-nem_vonzotta_oket_a_dk-1295954

⁷ A szocialista párt magyarázkodni kényszerült, miután kiderült, hogy a választási csalást „leleplező” videó megrendezett volt és annak készítője – aki egyébként a Demokratikus Koalíció tagja volt – azt állította, hogy az MSZP rendelte meg a felvételt. Az MSZP szóvivője, Török Zsolt mindezt tagadta, ám később Déri Balázs, az MSZP kommunikációs igazgatója azt elismerte, hogy ő adta oda a felvételt a hvg.hu-nak, amely lehozta azt, majd le is mondott posztjáról.